

Forslag til ændring af ophavsretsloven

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Hermed fremsendes som aftalt et par konkrete forslag til den forestående ændring af ophavsretsloven:

1. Giv alle borgere i hele landet adgang til Danmarks kulturarv

§ 16a, stk. 2

Nuværende formulering:

Eksemplarer, der er fremstillet eller afleveret i medfør af pligtafleveringsloven, må uanset bestemmelsen i stk. 1 kun gøres tilgængelige på Det Kongelige Bibliotek, Statsbiblioteket og Det Danske Filminstitut for enkelte personer ad gangen.

Forslag til ny formulering

Eksemplarer, der er fremstillet eller afleveret i medfør af pligtafleveringsloven, må uanset bestemmelsen i stk. 1 kun gøres tilgængelige på Det Danske Filminstitut, Det Kgl. Bibliotek samt folkebiblioteker for én bruger ad gangen.

Begrundelse og uddybning:

Dette forslag udvider den eksisterende mulighed for adgang på stedet til pligtafleveret materiale i digital form, således at det også kan tilgås på folkebiblioteker. Adgangen begrænses teknisk således at kun én bruger ad gangen kan tilgå et bestemt værk. I sammenhæng med at der begrænses til adgang på stedet, giver dette en meget stor forøgelse af værdien af den fælles kulturarv på pligtafleveringsinstitutionerne, samtidig med at det giver en minimal forringelse af rettighedshavernes kommercielle muligheder. Vi forudsætter at bestemmelsen også omfatter digitale sikkerhedskopier af pligtafleveret materiale i eksemplarform.

KB's digitale kulturarvssamlinger er borgernes kulturarv, og alle borgere bør have fri og lige mulighed for at tilgå denne store resurse, til glæde for den enkelte såvel som for hele samfundet. KB opbygger løbende de digitale samlinger med hjemmel i pligtafleveringsloven, og af bevaringshensyn, både for at sikre fremtidige borgere mulighed for at fordybe sig i kulturarven, men også for at sikre at alle nulevende borgere har mulighed for at forholde sig til publiceret indhold, så de kan tilegne sig viden og oplevelser, og deltage i den demokratiske debat - uanset økonomisk formåen og uanset hvor i landet de bor.

Vi vurderer ikke at den foreslåede ordning i nævneværdigt omfang vil kunne erstatte eller konkurrere med de ydelser som rettighedshaverne tilbyder borgerne kommercielt. Det skal naturligvis drøftes med rettighedshaverne. De kommercielle tilbud til borgerne, og borgernes forventninger til digitale indholdstjenester, har flyttet sig radikalt siden sidste større revision af ophavsretsloven. I dag forventer forbrugere at have adgang til store mængder digitalt indhold, hvor som helst, når som helst, med brugervenlige interfaces og i høj kvalitet. I det lys er et tilbud om at kunne gå ind på bibliote-

NOTAT

1. maj 2020

J.nr. 19/00843

ket for at læse, se eller høre et værk ikke noget som vil kunne erstatte et abonnement på Politiken, Mofibo, TV2 Play, Netflix eller andre kommercielle tilbud. Til gengæld sikrer det alle adgang til væsentlig kulturarv, uanset hvor i landet man bor. Det vil bl.a. også gøre det muligt for borgerne at få adgang til alle public serviceudsendelser fra DR, uanset om DR har valgt at beholde dem i DR TV eller ej. Borgere vil f.eks. til journalistisk dokumentation eller til studiebrug kunne gå ind på ethvert folkebibliotek og høre og se gamle radio- eller tv-udsendelser. På den måde bliver også public service indhold sikret en længere levetid og en samlet større effekt i samfundet.

Forslaget modvirker også det digitale paradoks: En pligtafleveret papirbog kan en borger låne med hjem, via ethvert folkebibliotek, som kan låne det pligtafleverede eksemplar fra Det Kgl. Bibliotek, såfremt folkebiblioteket ikke selv har indkøbt den. En bog som kun udkommer som e-bog, kan KB ikke udlåne, og borgerne har kun adgang til den ved fremmøde i Aarhus eller København.

Et lignende forslag er for nyligt vedtaget i Norge, og er under implementering her: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/enklare-tilgang-til-samlingane-ved-nasjonalt-bibliotek/id2606628/>

2. Tillad friere udlevering af data til forskningsbrug

§ 16a, stk. 3

Nuværende formulering

De i stk. 2 nævnte institutioner må overføre og udlevere eksemplarer af pligtafleverede værker, der er udsendt i radio og fjernsyn, filmværker og værker, der er offentliggjort i elektroniske kommunikationsnet, til forskningsformål, såfremt værket ikke kan erhverves i almindelig handel. Sådanne værker må ikke udnyttes på anden måde.

Forslag til ny formulering:

De i stk. 2 nævnte institutioner må overføre og udlevere eksemplarer af pligtafleverede værker, der er udsendt i radio og fjernsyn, filmværker, værker, ~~der er offentliggjort i eksemplarform eller~~ i elektroniske kommunikationsnet, til forskningsformål, såfremt værket eller samlingen af værker ikke kan erhverves i almindelig handel. Sådanne værker må ikke udnyttes på anden måde.

Begrundelse og uddybning

KB's digitale kulturarvssamlinger, digitaliserede såvel som digitalt fødte, kan bruges som værdifuldt grundlag for en bred vifte af forskning, bl.a. ved hjælp af tekst- og datamining. KB møder dagligt ønsker fra forskere om adgang til store mængder digitale data, som kan danne baggrund for ny forskning. Et eksempel på sådanne digitale data er millioner af digitaliserede avissider, eller digitaliserede bøger. For at kunne udnytte det forskningsmæssige potentiale i de digitale kulturarvssamlinger, til glæde for hele samfundet, er der brug for at udvide undtagelserne i §16a, så der skabes en

NOTAT

1. maj 2020
Side 2/12

J.nr. 19/00843

generel hjemmel for forskere til online adgang til disse data og til udlevering af materiale til forskningsbrug. Siden sidste grundlæggende revision af ophavsretsloven i 2004 er digitalisering af de fysiske samlinger intensiveret, og det er vigtigt at denne resurse også kan udnyttes til forskningsbrug, hvorfor bestemmelsen er udvidet til også at omfatte digitale sikkerhedskopier af materialer som oprindeligt har været pligtafleveret i fysisk form. Det har i praksis vist sig umuligt at indgå aftalelicenser for denne slags brug, og der er behov for en grundlæggende sikring af at kulturarven på pligtafleveringsinstitutionerne kan bruges i de nye forskningsmæssige sammenhænge som IT-udviklingen har gjort mulig.

Tekst- og datamining er en forskningsmetode som er i rivende udvikling, og de udleverede data kan desuden i nogle tilfælde bruges til at "træne" systemer baseret på kunstig intelligens og sprogteknologi. Det er derfor essentielt at forskere også kan bruge dansk materiale, og ikke er henvist til at basere forskningen på udenlandsk materiale, som f.eks. denne: https://nyheder.ku.dk/alle_nyheder/2019/08/kvinder-er-smukke-maend-er-rationelle/. Hvis den publicerede danske kulturarv også skal være med til at forme de algoritmer som kommer til at gribe ind i mange aspekter af samfundslivet, er det vigtigt at den er tilgængelig for danske forskere.

Vi mener ikke at der er et kommercielt marked til at levere dansk indhold i store mængder til forskningsbrug, og det vil sandsynligvis heller ikke være rentabelt, hvis aggregatorer skal klare rettigheder på tværs af mange udgivere og autorer. Desuden ligger der et stort og nødvendigt arbejde i at homogenisere formater og metadata, som KB under alle omstændigheder skal udføre for at kunne bevare og tilgængeliggøre det pligtafleverede indhold. Der er brug for en dialog med rettighedshaverne om at finde en praktisk afgrænsning, således at det samfundsmæssige behov for tværgående forskning i kulturarvsdata muliggøres på en måde som ikke kolliderer med rettighedshavernes kommercielle interesser.

I forbindelse med en evt. lovændring er der behov for at få afklaret definitionen på "forskning" og "forskningsformål", så den bliver praktisk anvendelig. Endvidere vil der være behov for nogle afgrænsninger af hvordan datasæt som udleveres af kulturarvsinstitutionerne til forskningsformål kan bearbejdes og deles blandt forskere. Dette skyldes at der i forbindelse med forskningsprojekterne ofte investeres betydelige ressourcer i at bearbejde, harmonisere og klargøre de udleverede data til forskningsbrug. Der er endvidere behov for at afstemme disse definitioner i forhold til tilsvarende definitioner i databeskyttelsesloven.

3. Forbedring og forenkling af reglerne om digital kopiering.

Alle biblioteker får hver dag mange spørgsmål om lovlig kopiering. Vi oplever, at brugere og medarbejdere meget gerne vil overholde loven, men svarene på disse spørgsmål er ofte utroligt komplicerede og vanskelige at kommunikere. Det er med til at hindre overholdelse af reglerne.

Det skyldes bl.a. en virkelig svært tilgængelig § 12.

NOTAT

1. maj 2020
Side 3/12

J.nr. 19/00843

I forhold til uddannelsesinstitutioner er der behov for en klar udmelding fra Kulturministeriet om, hvorvidt studerende på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser kan fremstille eksemplarer til *personlig brug* med hjemmel i § 12, stk. 2 nr. 5. Bemærkningerne er uklare på dette punkt. Vi kan til illustration henvise til UBVA's svar på spørgsmål, se bilag 1.

NOTAT

1. maj 2020
Side 4/12

J.nr. 19/00843

Grænsen for lovlig gratis kopiering i henhold til en undtagelse til eneretten har en stor økonomisk betydning for uddannelsesinstitutionerne. Kopiering ved uddannelsesinstitutionerne indgår i et tæt og svært gennemskueligt samspil mellem

- 1) kopiundtagelserne i ophavsretsloven (gratis kopiering)
- 2) Copydan-aftaler om kopiering (betalt kopiering) og
- 3) Licensaftaler (betalt kopiering)

Dette forhold har også den uheldige konsekvens, at uddannelsesinstitutioner med offentlige midler risikerer at betale for studerendes kopiering flere gange, fordi næppe nogen kan gennemskue dette samspil, rækkevidden af aftaler med licensvirkning og snitfladerne i forhold til licensaftaler med forlag.

Det Kgl. Bibliotek

Bilag 1

Fra: UBVA

Sendt: 5. november 2019 09:04

Til: Spørger

Emne: Fwd: VS: UBVA Svarbank - Spørgsmål

NOTAT

1. maj 2020

Side 5/12

J.nr. 19/00843

Kære Spørger,

Jeg vender herved endelig tilbage med svar på din henvendelse nedenfor. Jeg skal beklage, at det har taget så lang tid at få ekspederet henvendelsen i UBVA!

Du har bedt UBVA vurdere, hvordan begrebet "personlig brug" i ophavsretslovens § 12, stk. 2, nr. 5, nærmere skal forstås i forhold til studerendes digitalkopiering (fx indscanning) af materiale fra biblioteket på uddannelsesinstitutioner. Nedenfor følger først en gengivelse af den relevante lovbestemmelse og de relevante lov-bemærkninger hertil. Derefter følger UBVAs vurdering af det rejste spørgsmål.

Ophavsretslovens § 12, stk. 2, nr. 5

Ophavsretslovens § 12, stk. 2, nr. 5, er affattet således:

"Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 giver ikke ret til at ... fremstille enkelte eksemplarer i digital form af andre værker end edb-programmer og databaser, medmindre det udelukkende sker til personlig brug for fremstilleren eller dennes husstand."

Bestemmelsen indskrænker undtagelsesbestemmelsen i ophavsretslovens § 12, stk. 1, som tillader eksemplar fremstilling til "privat brug". Indskrænkningen består i, at når der er tale om eksemplar fremstilling i digital form, må eksemplar fremstillingen kun ske til "personlig brug" for fremstilleren eller dennes husstand.

Bestemmelsen i § 12, stk. 2, nr. 5, blev indført ved lov nr. 472 af 7. juni 2001, og baggrunden for bestemmelsen forklares således i de almindelige bemærkninger til lovforslaget:

"Siden 1995 har der efter ophavsretslovens § 12, stk. 2, nr. 4, eksisteret et totalt forbud mod at foretage digital eksemplar fremstilling af værker i digital form til privat brug."

Efterhånden som privatpersoners brug af Internettet og andre digitale medier er blevet en del af hverdagen, har der vist sig at være et behov for at overveje en opblødning af det digitale kopieringsforbud, således at det f.eks. bliver muligt til privat brug at brænde sin egen cd til brug i bilen eller sommerhuset, foretage optagelser fra kommende digitale radio- og fjernsynsudsendelser og foretage kopiering fra Internettet.

NOTAT

1. maj 2020

Side 6/12

J.nr. 19/00843

Det foreslås derfor under nr. 2, at det skal være muligt at foretage en begrænset digital kopiering til personligt brug inden for en husstand.

Kulturministeriet har overvejet, om forbudet mod digital kopiering helt burde ophæves, således at adgangen til at foretage digital privatkopiering bringes på linie med de gældende regler om analog kopiering. Dette ville betyde, at der kom til at gælde en vidtgående adgang til digital kopiering, der udover kopiering til rent personlig brug også ville omfatte kopiering inden for lukkede klubber og studiekredse, kopiering i arbejdsforhold samt i forbindelse med undervisning. Efter en samlet afvejning af de under lovforberedelsen fremførte synspunkter finder ministeriet, at det vil være for vidtgående at gennemføre en fuldstændig ligestilling mellem digital og analog kopiering."

Desuden anføres der bl.a. følgende om bestemmelsen i de specielle bemærkninger til lovforslaget:

"Forslaget har til formål at åbne mulighed for, at der uden samtykke fra ophavsmanden til personlig brug inden for husstanden kan fremstilles enkelte eksemplarer i digital form af offentliggjorte værker.

Efter den gældende lovs § 12, stk. 2, nr. 4, er det ikke tilladt til privat brug at fremstille eksemplarer af værker i digital form, når eksemplar fremstillingen sker på grundlag af en gengivelse af værket i digitaliseret form.

Forbudet blev gennemført i 1995 med den begrundelse, at den digitale teknologi indebar så betydelige og aktuelle muligheder for hurtig reproduktion i høj kvalitet også af andre typer af værker end edb-programmer, at det forekom rimeligt at udvide bestemmelsen om forbud mod at kopiere edb-programmer til privat brug, som blev gennemført allerede i 1989, til at omfatte alle typer af værker i digitaliseret form, herunder f.eks. musik og film på cd er og dvd er.

Efter Kulturministeriets opfattelse må kopieringsforbudet siges at have haft en vis præventiv effekt. Der synes at være skabt en øget opmærksomhed omkring de potentielle skadevirkninger for rettighedshaverne ved digital eksemplar fremstilling. Det må imidlertid

erkendes, at den teknologiske udvikling har betydet, at forbudet på en række punkter har vist sig ikke længere at være hensigtsmæssigt. Anvendelsen af digitale medier er nu udbredt til andre områder end eksemplar fremstilling af fastformsprodukter som cd'er, cd-rom'er og lign. Bestemmelsen indebærer i sin nuværende form, at der kan opstå en utilsigtet retlig usikkerhed omkring den almindelige private brug af Internettet, ligesom privatpersoners optagelser på digitale medier af kommende digitale radio- og fjernsynsudsendelser med henblik på tidsforskudt brug ikke vil være tilladt. Der er derfor behov for at tilpasse lovgivningen til den teknologiske udvikling og finde en løsning, der giver adgang til at udnytte de nye teknologiske muligheder med henblik på privat eksemplar fremstilling.

Ministeriet har på denne baggrund overvejet, om forbudet mod digital kopiering helt burde ophæves, således at adgangen til at foretage digital privatkopiering bringes på linie med de gældende regler om analog kopiering. Dette ville betyde, at der kom til at gælde en vidtgående adgang til digital kopiering, der udover kopiering til rent personlig brug også ville omfatte kopiering inden for lukkede klubber og studiekredse, kopiering i arbejdsforhold samt i forbindelse med undervisning.

Værker i digital form er særdeles sårbare over for kopiering, idet der meget hurtigt kan fremstilles mange eksemplarer uden mærkbare kvalitetstab. Det vil endvidere kunne have væsentlige skadevirkninger for rettighedshaverne, hvis det blev muligt at distribuere værker i digital form, f.eks. musikfiler og film, til venner og bekendte via e-mail.

Et forslag om, at adgangen til at fremstille digitale eksemplarer begrænses til personlig brug inden for husstanden, har under høringen fået støtte fra Copy-Dan, Båndkopi, Dansk Artist Forbund, Danske Billedautorer, Danske Dramatikeres Forbund, Danske Dagblades Forening, Danske Filminstruktører, Danske Jazz Beat & Folkemusik Autorer (DJFBA), Danske Populær Autorer, Danske Skønlitterære Forfattere, Dansk Forfatterforening, Dansk Journalistforbund, Dansk Komponist Forening, Dansk Musiker Forbund, Dansk Skuespillerforbund, Film- og TV-Arbejderforeningen, Fællesrådet for Udøvende Kunstnere, Foreningen af danske Videogramdistributører, Filmret og IFPI Danmark, KODA & NCB, Landsorganisationen i Danmark (LO), Multi Medie Foreningen, Samrådet for Ophavsret, Scandinavian TV Organisations against Piracy Denmark (STOP) og Statens Musik Råd.

Audio/Video-Leverandørforeningen, Biblioteksstyrelsen, Blankmedieimportørers Afgiftsorganisation, Danmarks Radio, Dansk Dataforening, Det Kongelige Bibliotek, Forbrugerrådet, Kommunernes Skolebiblioteksforening, Lægemedielindustriforeningen, Statens Museum for Kunst, Statsbiblioteket i Århus, Tele Danmark og TV 2

NOTAT

1. maj 2020
Side 7/12

J.nr. 19/00843

har ønsket, at der kommer til at gælde de samme regler for analog og digital eksemplar fremstilling til privat brug.

Dansk Musikforlæggerforening og Den danske Forlæggerforening anfører, at der ikke på nuværende tidspunkt bør ske en lempelse af forbudet mod privat digital kopiering, men at man bør afvente resultatet af forhandlingerne om direktivforslaget om ophavsretten i informationssamfundet.

Dansk Fagpresse har udtalt sig imod, at forbudet mod digital kopiering til privat brug ophæves.

Efter en samlet afvejning af de fremførte synspunkter finder Kulturministeriet, at det vil være for vidtgående at gennemføre en fuldstændig ligestilling mellem digital og analog kopiering.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at der i en ny § 12, stk. 2, nr. 5, kun gives adgang til at fremstille digitale eksemplarer til personlig brug inden for husstanden.

Forslaget indebærer, at der kun gives adgang til kopiering af tekst, musik og billeder m.v. i digital form til personlig brug f.eks. med henblik på optagelse af radio- og tv-udsendelser til tidsforskudt brug, kopiering af en musik-cd til bilen, til sommerhuset eller til en walkman, kopiering til en opsamlings-cd og kopiering til en pc med henblik på elektronisk afvikling inden for husstanden. Derimod vil det ikke være tilladt at fremstille digitale eksemplarer, der bruges uden for den enkelte husstand, f.eks. kopiering til bekendte og skolekammerater. Det vil heller ikke være tilladt for køberen af et digitalt leveret musikværk at videresende musikværket via e-mail til venner og bekendte. Kopiering til personlig brug omfatter endvidere ikke kopiering som led i arbejde eller undervisning.

...

Digital eksemplar fremstilling, der sker som led i arbejdsforhold, f.eks. i forbindelse med undervisning, advokatvirksomhed og lign., samt digital eksemplar fremstilling til intern brug i institutioner, erhvervsvirksomheder m.v., er ikke omfattet af forslaget. For så vidt angår analog kopiering er kopieringsbehovet i sådanne situationer i vid udstrækning dækket ved kopieringsaftaler (aftalelicenser) med ophavsmændene, f.eks. i form af aftaler om fotokopiering i undervisningsvirksomhed og i erhvervsvirksomheder m.v., jf. ophavsretslovens §§ 13 og 14. På undervisningsområdet er der efter bestemmelsen i ophavsretslovens § 13 også mulighed for at indgå aftaler med aftalelicensvirkning om digital eksemplar fremstilling. Aftalelicensordningen i § 14 om erhvervsvirksomheder omfatter imidlertid ikke digital eksemplar fremstilling, og der findes derfor ikke i den gældende lovgivning en måde, hvorpå erhvervsvirksom-

NOTAT

1. maj 2020

Side 8/12

J.nr. 19/00843

heder, institutioner m.v. centralt kan erhverve rettigheder til digital eksemplarfremsstilling til intern brug. Kulturministeriet har overvejet, om bestemmelsen i ophavsretslovens § 14, som foreslået af blandt andre Dansk Industri, Dansk Journalistforbund, Finansrådet og Samrådet for Ophavsret, bør udvides til også at omfatte digital eksemplarfremsstilling. Ministeriet finder det imidlertid rigtigst at udskyde en endelig stillingtagen til spørgsmålet, indtil EF-direktivet om ophavsret i informationssamfundet skal gennemføres i dansk ret.

...”

NOTAT

1. maj 2020

Side 9/12

J.nr. 19/00843

Vurdering

Du har bedt UBVA vurdere, hvordan begrebet "personlig brug" i ophavsretslovens § 12, stk. 2, nr. 5, nærmere skal forstås i forhold til studerendes digitalkopiering (fx indscanning) af materiale fra biblioteket på uddannelsesinstitutioner. De ovennævnte lovforarbejder indeholder herved en række eksempler på, hvad der er omfattet hhv. ikke er omfattet af begrebet "personlig brug". Det anføres her, at "personlig brug" bl.a. ikke omfatter "kopiering som led i arbejde eller undervisning".

Det fremgår ikke, hvad der nærmere forstås ved digitalkopiering "som led i undervisning", og jeg er ikke bekendt med, at en dansk domstol har taget stilling hertil. Spørgsmålet ses heller ikke at være blevet overvejet nærmere i den danske juridiske litteratur om ophavsret.

På denne baggrund er det vanskeligt at give en præcis vurdering af, hvordan en domstol – hvis der måtte komme en retssag herom – vil afgrænse begrebet "personlig brug" i forhold til studerendes digitalkopiering (fx indscanning) af materiale fra biblioteker på uddannelsesinstitutioner. Det er dog min opfattelse, at en domstol i en sådan retssag navnlig skal overveje følgende:

Ophavsretslovens § 12 er en af ophavsretslovens undtagelsesbestemmelser fra den lovbestemte eneret til eksemplarfremsstilling i ophavsretslovens § 2. Det antages, at sådanne undtagelsesbestemmelser "i tvivlstilfælde [bør] fortolkes på en sådan måde, at de formål, de tjener, virkelig kan ske fyldest, men på den anden side heller ikke længere", jf. Peter Schønning, Ophavsretsloven med kommentarer (6. udgave 2017), side 254 med henvisninger.

Ophavsretslovens undtagelsesbestemmelser skal desuden fortolkes i lyset af Bernerkonventionens artikel 9, stk. 2, og den såkaldte "tre-trins-test" i bl.a. Infosoc-direktivets artikel 5, stk. 5. Tre-trins-

testen indebærer, at der kun kan fastsættes indskrænkninger i eller undtagelser fra eneretten ifølge ophavsretslovens § 2 i særlige tilfælde, som ikke på skadelige måde påvirker den normale udnyttelse af værket, og som ikke på urimelig måde gør indgreb i ophavsmandens legitime interesser.

NOTAT

1. maj 2020
Side 10/12

J.nr. 19/00843

På denne baggrund må begrebet "personlig brug" fortolkes i lyset af, at formålet med bestemmelsen i § 12, stk. 2, nr. 5, har været at finde en passende balance mellem hensynet til at give rettighedshaverne en rimelig beskyttelse i den digitale verden og hensynet til at brugerne kan udnytte de tilgængelige digitale muligheder. Fortolkningen må endvidere tage højde for, at der i lovbemærkningerne bl.a. er lagt vægt på, om et bestemt behov for digitalkopiering kan dækkes af Copydan-systemet. Er dette tilfældet, er der ikke samme behov for at tillade den pågældende digitalkopiering efter fribrugsreglen i § 12, stk. 2, nr. 5.

Det kan i denne forbindelse bemærkes, at Copydan Tekst og Node tilbyder kopieringsaftaler til uddannelsesinstitutioner. Dette sker navnlig på grundlag af ophavsretslovens § 13, hvorefter der "til brug i undervisningsvirksomhed" kan fremstilles eksemplarer af udgivne værker m.v., såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Begrebet "undervisningsvirksomhed" i ophavsretslovens § 13 omfatter enhver form for offentlig eller privat kundskabsformidling, der finder sted i organiseret form - fx på skoler og universiteter m.v. Derimod falder private studiegrupper, der ikke er organiserede på en sådan undervisningsinstitution, udenfor, jf. betænkning 1197/1990, side 129 f., Peter Schønning: Ophavsretsloven med kommentarer (2016), s. 294. Det fremgår typisk af Copydan Tekst og Nodes kopieringsaftaler, at "brugerne" (herunder også elever/studerende) kan kopiere (både analogt og digitalt) "til undervisningsvirksomhed", hvilket typisk er defineret som den kopiering, som institutionen foretager, eller lader andre foretage, "til brug for" institutionens undervisningsvirksomhed. Også her lægges således vægt på, at det er en kopiering, der finder sted i organiserede rammer.

Man kan på denne baggrund læse bemærkningen om, at "personlig brug" ikke omfatter digital kopiering "som led i undervisning" på den måde, at man herved har ønsket at holde den digitalkopiering, der kan dækkes af Copydan-systemet, uden for fribrugsreglen i ophavsretslovens § 12, stk. 2, nr. 5. Dette vil i givet fald indebære, at "personlig brug" ikke omfatter digitalkopiering som led i offentlig eller privat kundskabsformidling i organiseret form, fx på skoler og universiteter m.v. - dette vil så også omfatte fx de studerendes indscanning af materiale fra biblioteket på uddannelsesinstitutioner.

Dette udelukker dog ikke, at studerendes digitalkopiering (fx indscanning) af materiale fra biblioteket på uddannelsesinstitutioner i

visse tilfælde kan være dækket af begrebet "personlig brug". Det må fx gælde den studerende, der på egen hånd ønsker at fordybe sig nærmere i et emne, uden relation til et organiseret undervisningsforløb.

Jeg kan desværre ikke på det foreliggende grundlag komme med en mere præcis afgrænsning af begrebet "personlig brug" i denne forbindelse, da det vil forudsætte, at domstolene tager stilling her til. En øget klarhed kunne opnås ved, at lovgiver (Folketinget) lovgiver mere præcist herom.

--ooOoo--

Hvis du har nogle spørgsmål til mit svar ovenfor, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen
Akademikerne / Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde

NN
Juridisk konsulent

Akademikerne(AC)/UBVA

Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde

T +45 30 81 18 18

E clement.petersen@ubva.dk

W www.ubva.dk

Spørgsmål til UBVA svarbank:

Navn:
Spørger

Email:
NN

Uddannelse:
Bibliotekar

Arbejde:
XXX

Spørgsmål:
Kære Svarbank Jeg har forsøgt at finde svar på dette spørgsmål i

NOTAT

1. maj 2020
Side 11/12

J.nr. 19/00843

jeres svarbank, i ophavsretsloven og i bogen Ophavsret for begyndere. Men jeg kan ikke finde det. Måske kan I henvise til, hvor det står. Spørgsmålet er: Hvad er definitionen på 'privat brug' til forskel fra 'personlig brug'? Jeg kan se i bogen Ophavsret for begyndere, at privat brug er "at man må kopiere til sig selv eller til nogen man har et passende nært, personligt forhold til." (s. 105) Når man vil fotokopiere er det til privat brug og så må man gerne kopiere fra bøger som studerende. Når man vil scanne er det til personlig brug og så er det ikke tilladt som studerende (kun i omfang efter copydan aftale). Som jeg har forstået, så kan det at være studerende ikke indregnes under definitionen personlig brug. Men hvis jeg skal have held med at gøre det meget klart for studerende, har jeg brug for at kunne forklare denne skelnen. Kan I hjælpe mig med at pege på, hvor forklaringen på forskellen på de to begreber findes? På forhånd tak for hjælpen

NOTAT

1. maj 2020
Side 12/12

J.nr. 19/00843